

הארגון העולמי של בתי הכנסת
והקהילות האורתודוקסיות
World Organization of Orthodox
Synagogues and Communities

בס"ד

"וְהָיָה מִיָּדֵי זֶדְדֵי בְּזוּדֵינוּ, וּמִיָּדֵי יְשִׁבַּת בְּשִׁבְתוֹ"
And it shall come to pass that from one New Moon to another,
and from one Sabbath to another

(ישעיהו פרק סו פסוק כג)

איתוד בתי הכנסת בישראל
Union of Synagogues in Israel
www.unisyn.org.il

לוח דינים ומנהגים לעדות ישראל

חודש אב תשע"ג

8 ביולי 2013 – 5 באוגוסט 2013

המולד: יום שני בבוקר (8.7.13), שעה 9 ו-18 דקות

קידוש לבנה: מליל שישי ה' במנחם אב (12.7.13) (והמנהג שאין מברכים לפני תשעה באב - או"ח סימן תכו בהגהה).
עד ליל שלישי ט"ז בחודש (22.7.13)

זמן קידוש לבנה לפי עדות המזרח: נוהגים להמתין עד מוצאי התענית

ראש חודש מנחם אב, יום ב', א' מנחם אב (8.7.13). תפילת ראש חודש.

משנכנס אב ממעטים בשמחה ובמשא ומתן, בבניין ובנטיעה של שמחה. אסור לרחוץ כל הגוף רחיצה של תענוג, כגון שחייה בבריכה או בים, אולם רחיצה של ניקיון מותרת בצונן. עד אחרי ט' באב אסור לכבס וללבוש בגדים מכובסים או מגוהצים שלא לבשו אותם לפני כן. לובשים בשבת בגדי שבת, כמנהג הגר"א. בשר ויין מותרים רק בשבת או בסעודת מצווה. יש שאין מקדשים הלבנה עד י' באב. הספרדים מחמירים בכל זה רק בשבוע שחל בו ט' באב.
יום ו', ה' מנחם אב. עש"ק חזון. מתרחצים וטובלים לכבוד שבת כבכל יום שישי.

זמני הדלקת נרות ביום שישי ה' במנחם אב (12.7.13)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
21:07	מלגה	16:47	מלבורן	20:08	ניו יורק	20:27	ירושלים	19:11	ירושלים
		17:00	יוהנסבורג	19:35	לוס אנג'לס	20:30	תל אביב	19:28	תל אביב
20:28	טורונטו	17:29	בואנוס איירס	21:21	פריס	20:28	באר שבע	19:25	באר שבע
		21:37	מוסקבה	20:43	לונדון	20:31	חיפה	19:19	חיפה
		20:15	רומא	21:28	אמסטרדם	20:22	אילת	19:12	אילת

שבת פרשת דברים, "שבת חזון", ו' מנחם אב (13.7.2013)

קוראים הפסוק "איכה אשא לבדי" בניגון איכה. ללוי מתחילים פסוק של פניו "יוסף". מפטירים בישעיהו א: "חזון ישעיהו", עד (כ', ז) "ושביה בצדקה" בניגון של איכה, חוץ מפסוקי דנחמתא. מותר להזכיר נשמות (פרמ"ג) ואומרים אב הרחמים.
במנחה: קוראים בפרשת ואתחנן ומעלים לתורה שלושה קראים. אבות פרק ג'.
במוצאי שבת קודש מבדילים על היין. אם יש תינוק נותנים לו ל שתות, ואם אין תינוק - שותה המבדיל.

ערב תשעה באב, יום ב', ח' מנחם אב (15.7.13). במנחה אין אומרים תחנון. בסעודה המפסקת אין אוכלים שני תבשילים, ולא ישבו לאכול שלושה אנשים ביחד. יושבים על הארץ בלא חליצת הנעליים, ומפסיקים לאכול מבעוד יום. אחר חצות היום אסור ללמוד, מלבד נושאי אבלות וחורבן. תחילת הצום - כמה דקות לפני שקיעה. השקיעה. בירושלים בשעה 7:50.

תשעה באב, יום ג', ט' מנחם אב (16.7.13). "צום החמישי". חמשת עינויים כביום כפור.

קודם ערבית מסירים הפרוכת מארון הקודש, ומתפללים בקול נמוך. שמונה עשרה, קדיש תתקבל. מדליקים נרות רק כפי הנחוש לקריאה. יושבים על הארץ וקוראים איכה בקול נמוך ובניגון עצוב כמקובל. (לדעת הגר"א אם יש מגי לה כשרה מברכים על מקרא מגילה.) קינות, ואתה קדוש, קדיש שלם ב לי תתקבל, עלינו, ק"י. נפטרים לביתם ואין אומרים שלום איש לרעהו. אבל תוך שבעה הולך לבית הכנסת לשמוע "איכה" ולומר "קינות" בלילה וביום, ויכול לעלות לתורה ולמפטיר (מח"ב).
שחרית. נוטל ידיו עד קשרי אצבעותיו (וכן אחרי עשיית צרכיו), ואחר שנגב ידו ויש בה רק לחלוחית, מעביר על עינו. (מי שעניו מלוכלכות מותר לרחצן). רבים נוהגים לא לברך "שעשה לי כל צרכי" (לדעת הגר"א מברך בלילה, כשנועל נעליו). אין מניחים טלית ותפילין, וטלית קטן לובש בלי ברכה, ולדעת הגר"א יברך (נכון לישון בט"ק ויצא מידי ספק). בתפילה אין אומרים "פטום הקטורת" ופרשת הקרבנות, אבל אומרים: "מזמור לתודה". בשמונה עשרה שחרית אין אומרים "נחם", והש"ץ אומר "עננו" בין "גואל ישראל" ל"רפאנו". אין הכוהנים עולים לדוכן, ואין אומרים "ברכנו", "אבינו מלכנו" ותחנון. אחר חזרת הש"ץ חצי קדיש, וקוראים בתורה בפרשת ואתחנן ומעלים לתורה שלושה קראים: "כי תוליד בנים", והשלישי הוא המפטיר. חצי קדיש, ומפטירים בניגון איכה: "אסוף אסיפם" (ירמיה ח', י"ג) עד (ט', כ"ג) "נאם ה'". בברכת הפטרה מסיים: "מגן דוד", "יהללו", מחזירים ספר התורה לארון הקודש, ואומרים קינות. ראוי להוסיף קינות על השואה.
אחרי הקינות: אשרי ובא לציון, ואין אומרים "למנצח", מדלגים פסוק "ואני זאת בריתי", קדיש שלם בלי תתקבל, עלינו, קדיש יתום, ואין אומרים שיר של יום, ונוהגים לקרוא שוב מגילת איכה בלי ברכה. יש מנהגים שונים בסדרי התפילה. יש שנוהגים לקרוא את הקינות מיד לאחר חזרת הש"ץ, ואחרי הקינות קוראים בתורה ומפטירים, ואחרי החזרת ספר התורה להיכל קוראים "איכה". יש קהילות שנוהגים אחרי חזרת הש"ץ לפתוח את ההיכל ולומר את הקינות שאומרים בפתחת ההיכל, ואחרי קריאת התורה והפטרה אומרים "אשרי" ומחזירים את הספר להיכל. קוראים את מגילת "איכה", ואח"כ אומר ים את הקינות ומסיימים את התפילה כנהוג. מדלגים על "ובא לציון", ומתחילים ב"ואתה קדוש". בעניין הנחת תפילין בתשעה באב, יש מנהגים שונים: יש המתעטפים בטלית ומניחים תפילין. והיום התפשט המנהג שאין מניחים תפילין בשחרית, ובמנחה מתעטפים בטלית ומניחים תפילין.

בית הכנסת "תפארת ישראל" העיר העתיקה ירושלים

אם יש ברית מילה, מלים אחר הקינות. המוהל והסנדק, האב והאם, לובשים בגדים מגוהצים עד אחרי המילה. נותנים הכוס לקטן לשתות, ואסור לאכול עד הלילה. הולכים ביום זה כנזופין, ואין שואלים בשלום כשפוגשים חבר. עם הארץ השואל - משיבים לו בשפה רפה. לא לומדים תורה, משום שנאמר "פקודי ה' משמחי לב", חוץ מדברים השייכים לאבילות היום. עד חצי היום אין עושים מלאכה, ואין יושבים על הספסל. חליצת הנעלים היא מחמשת העינויים, ונוהגת כל היום (ויש המקילים בזה אחה"צ, וראוי להעיר להם).

מנחה. מתעטפים בטלית ומניחים תפילין, ואומרים 4 פרשיות, שיר של יום ודברים שהחסיר בשחרית. (לדעת "משנה ברורה" אין לקרוא 4 פרשיות, שהוא כקורא בתורה, ותלמוד תורה אסור כל היום). אשרי, חצי קדיש. מוציאים ס"ת, וקוראים בפרשת "ויחל" ומעלים לתורה שלושה קרואים. הפטרת "דרשו ה'" כבתענית ציבור. חצי קדיש לפני תפילה בלחש. בשמונה עשרה אומר "נחם" ב"בונה ירושלים", וחותרם "מנחם ציון ובונה ירושלים", ו"ענו" בשומע תפילה. הש"ץ אומר "ענו" בין ברכת "גואל" ל"רפאנו" בברכה מיוחדת, ו"נחם" בבונה ירושלים. שכח לומר "נחם" במקומו, אומר בלא חתימה ב"שומע תפילה" אחר "ענו", או קודם "ותחזינה", "ועל כולם" או "אלקי נצור", ואם לא אמר כלל אינו חוזר. ברכת כהנים (כשמתפללים אחר פלג המנחה). אין אומרים "אבינו מלכנו". אחר חצות מותר לשבת על הכסא. **ערבית.** יש מקדשים הלבנה, ואוכלים 27 דקות אחרי השקיעה (בירושלים - 8:17). בערב עדיין אסור לאכול בשר ולשתות יין ולכבס מפני אבילות היום, ויש מחמירים עד חצות היום למחרת.

זמני הדלקת נרות ביום שישי י"ב במנחם אב (19.7.13)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
21:03	מלגה	16:52	מלבורן	20:02	ניו יורק	20:24	ירושלים	19:08	ירושלים
		17:04	יוהנסבורג	19:32	לוס אנג'לס	20:26	תל אביב	19:25	תל אביב
20:23	טורונטו	17:33	בואנוס איירס	21:15	פריס	20:24	באר שבע	19:22	באר שבע
		21:28	מוסקבה	20:36	לונדון	20:28	חיפה	19:16	חיפה
		20:10	רומא	21:20	אמסטרדם	20:19	אילת	19:10	אילת

שבת פרשת ואתחנן, "שבת נחמו", י"ג במנחם אב (20.7.2013)

קוראים את "עשרת הדברות" בטעם התחנון, ויש הקוראים בטעם העליון. מפטירים בישיעה מ': "נחמו נחמו עמי", עד ("כ") "לא נעדר". **במנחה:** קוראים בפרשת עקב ומעלים לתורה שלושה קרואים. אבות פרק ד'.

בזמן הזה	בימים ההם	ביקור הנציב העליון הבריטי בבית הכנסת "החורבה" בשבת נחמו
 <p>ארון הקודש בבית הכנסת החורבה</p>	 <p>בית הכנסת חורבת רבי יהודה החסידי כיום</p>	 <p>בשנת 1920, בשבת נחמו, התפלל בבית הכנסת הנציב העליון הבריטי הראשון, הרברט סמואל. הייתה זו השבת הראשונה בה שהה בארץ ישראל, והוא התכבד בקריאת ההפטרה.</p>

הרבנים הראשיים לישראל: הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל זצ"ל, הרב יצחק אייזיק הלוי הרצוג זצ"ל – בית הכנסת החורבה בשנת תש"ג 1942 (מאוסף "הועד להוצאת כתבי הרב עוזיאל")

יום ב', ט"ו מנחם אב, חמשה עשר באב (22.7.13)

אין אומרים בו תחנון וגם לא במנחה שלפניו. אומרים למנצח. ואין מתענים בו, אפילו חתן ביום חופתו, ונוהגים בו קצת שמחה, כדברי חז"ל: "לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב" (משנה תענית פ"ד, מ"ז). בימי הבית השני היה ט"ו באב יום טוב: בנות ישראל יוצאות לחול בכ מים ואומרות "בחור שא עיניך" וכו' (תענית כו, ב). " עוד ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול כלה".

זמני הדלקת נרות ביום שישי י"ט במנחם אב (26.7.13)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
20:58	מלגה	16:57	מלבורן	19:57	ניו יורק	20:19	ירושלים	19:04	ירושלים
		17:07	יוהנסבורג	19:28	לוס אנג'לס	20:21	תל אביב	19:21	תל אביב
20:16	טורונטו	17:38	בואנוס איירס	21:07	פריס	20:19	באר שבע	19:18	באר שבע
		21:16	מוסקבה	20:27	לונדון	20:23	חיפה	19:12	חיפה
		20:04	רומא	21:10	אמסטרדם	20:14	אילת	19:06	אילת

שבת פרשת עקב, כ' במנחם אב (27.7.2013)

מפטירים בישיעה מ"ט, י"ד: "ותאמר ציון" עד ("נ"א, ג') " תודה וקול זמרה". **במנחה:** קוראים בפרשת ראה ומעלים לתורה שלושה קרואים. אבות פרק ה'.

זמני הדלקת נרות ביום שישי כ"ו במנחם אב (2.8.13)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
20:52	מלגה	17:03	מלבורן	19:49	ניו יורק	20:13	ירושלים	18:59	ירושלים
		17:11	יוהנסבורג	19:22	לוס אנג'לס	20:15	תל אביב	19:15	תל אביב
20:08	טורונטו	17:43	בואנוס איירס	20:57	פריס	20:13	באר שבע	19:13	באר שבע
		21:03	מוסקבה	20:16	לונדון	20:16	חיפה	19:07	חיפה
		19:56	רומא	20:59	אמסטרדם	20:09	אילת	19:01	אילת

שבת פרשות ראה, כ"ז במנחם אב (3.8.2013) – שבת מברכין

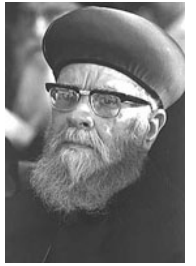
מפטירים בישיעה נ"ד, י"א: " עניה סוערה" עד ("ה", ה): "כי פארך". מברכים חודש אלול שיחול בימים ג'-ד'. אין אומרים אב הרחמים. **במנחה:** קוראים בפרשת שופטים ומעלים לתורה שלושה קרואים. אבות פרק ו'. מולד חודש אלול: ליל ד' (6.8.13), שעה 10, 2 דקות וחלק אחד. **יום ב', כ"ט מנחם אב (5.8.13).** ערב ראש חודש. יום כפור קטן, ואין אומרים תחנון. **יום ג', א' דראש חודש אלול, ל' מנחם אב (6.8.13).** תפילות ראש חודש.

בברכת מנחם ציון ובונה ירושלים

דברי הימים – ימי זיכרון בחודש אב תשע"ג

בעריכת משה אייכל

ט' אב תשמ"א יום פטירת **הראשל"צ** הרב **יצחק נסים** ב"ר רחמים. הרב הראשי לישראל. הרב נסים נולד בבגדד שם גדל לגדול בתורה ולמנהיג ציבור, אך לפרנסתו עסק במסחר. כבר בגיל 28 כתב לו החפץ חיים "כבוד הרב המאור הגדול ירא אלוקים באמת מורנו הרב יצחק נסים, עיינתי וראיתי שרב כוחו באורייתא בחריפות ובבקיאות". בשנת 1925 עלה ארצה והמשיך להתפרנס מיגיע כפיו. בשנת 1955 התמנה לרב הראשי לישראל מאז כניסתו לתפקיד הפיח רוח חדשה ברבנות והחל לפעול למען אחדות העם וקירוב לבבות, הרב נסים סייר רבות בקיבוצים, במושבים ובערים והתקבל במקומות אלו בכבוד רב.

הרב יצחק נסים

בשנת 1958 התיר הרב נסים להתגלח ולהתחתן ביום העצמאות, נאבק למען כבוד הרבנות וכבוד העם בישראל ללא פשרות. בכ"ח באייר בעיצומה של מלחמת ששת הימים היה הרב נסים מהראשונים שהגיעו לכותל וברך שם עם החיילים "שהחיינו". הרב נסים הוציא לאור ספרים רבים של גדולי הדור הקודמים כמו כן חיבר את שו"ת יין הטוב בו קיבץ חלק מאלפי תשובותיו. מנוחתו כבוד בהר הזיתים.

כ"ח אב תרנ"ג יום פטירת הרב **נפתלי צבי יהודה** ב"ר יעקב **ברלין הנצי"ב מוולוז'ין** (1816-1893) הנצי"ב אחד מאד את העליה וההתיישבות בארץ ישראל. הצטרף לתנועת "חובבי ציון". בפנקס אגודת חובבי ציון בוולוז'ין כתב, "ראה ראינו כי היה ה' את רוח עמו ישראל בכל חלקי תבל ומלואה להושיב נחלות שוממות בארץ הקדושה, וקול ה' דופק על פתחי לבבנו לאמור פתחו לי פתח בפעולתכם כי הגיעה השעה אשר לא יאמר עוד על ארץ ישראל עזובה ואין דורש אותה". הנצי"ב התבטא בחריפות על אלה שפקפקו בתהליך הגאולה מחמת היות ראשי הפעילים למען יישוב הארץ רחוקים משמירת תורה ומצוות. הנצי"ב חיבר ספרים רבים הידועים ביניהם, "**העמק שאלה**" על ספר השאלות דרב אחאי גאון, ופירושו על התורה "**העמק דבר**" בו הוא גם מבאר את דרשות חז"ל, שם גם בא לידי ביטוי השקפתו על ישוב ארץ ישראל. הנצי"ב הצטער מאד שנבצר ממנו לעלות לארץ ישראל, אך בנו הצעיר **הרב מאיר בר אילן** הגשים את משאלתו בפעולותיו הברוכות בארץ ישראל. על שמו קרוי הקיבוץ הדתי "**עין הנצי"ב**". הנצי"ב נפטר בוורשה ושם מנוחתו כבוד.

הנצי"ב מוולוז'ין

כ"ח אב תשל"ב יום פטירת **הרב הנזיר הרב דוד** ב"ר יוסף **הכהן** (-1887) הרב נולד בעיירה סמוכה לוויילנה, בגיל 14 החל ללמוד בישיבת וולוז'ין, לאחר מכן עבר ללמוד בראדין אצל מרן החפץ חיים. הרב הנזיר ידוע היה כאיש פלאי סגפן ומקובל גדול. מחמת צדקותו קיבל על עצמו נזירות ועוד הוסיף על זה, צמחונות, תענית דיבור בכל שבת וכן מערי"ח אלול ועד אחרי יום כיפור. בהיות הרב הנזיר סטודנט בשוויץ הכיר שם את הרב קוק וכשעלה לארץ ישראל שוב התחברו והפעם נהיה לאחד מבכירי תלמידיו ובהר בו לערוך את כתביו. שנים רבות עמל הרב הנזיר על כתבי הרב קוק והוציא לאור את "**אורות הקודש**", את "**חזון הצמחונות והשלום**" ועוד. הרב הנזיר חיבר מעט ספרים ביניהם "**קול הנבואה**". עד היום ממשיכים להוציא לאור את כתביו, לדוגמה: "זכו שכנה ביניהם" ועוד רבים.

הרב שלמה גורן, הרב הנזיר דוד הכהן והרצי"ה קוק בכותל המערבי ביום שחרורו

הרב הנזיר הרב דוד הכהן

מנוחתו כבוד בחלקת הנביאים שבהר הזיתים. בנו, ממשיך דרכו. הרה"ג הרב **שאר ישוב כהן** שליט"א מכהן כנשיא מוסדות **אריאל**.

כ"ט אב תרס"ט יום פטירת הרב **שמואל** ב"ר צבי הירש **סלנט** (1816-1909) רבה המיתולוגי של ירושלים ומורה הוראה בה במשך שבעים שנה. הרב סלנט נולד בביאליסטוק (פולין) בגיל 13 הוסמך לרבנות, בשנות 20 לחייו הוא בחר לעלות לארץ ישראל. בדרכו לירושלים פגש את משה מוניטפיורי הם התיידדו מאד, ידידות שהניבה הון לבניית ירושלים בעתיד. הרב סלנט הגיע לירושלים ומצא לעצמו דירה קטנה בחצר חורבת רבי יהודה החסיד שם התגורר במשך חמישים ושתים שנים. עם עלותו מונה לאב"ד בביה"ד האשכנזי. בהמשך יסד בחצר ביהכ"נ החורבה את התלמוד תורה והשיבה **עץ חיים** - בבת עינו במשך כל חייו.

הרב שמואל סלנט

הודות להרב סלנט נבנו השכונות הראשונות בירושלים מחוץ לחומות, משכנות שאננים נחלת שבעה ועוד. לאחר מותו של בנימין זאב הרצל שיגר הרב סלנט מברק תנחומים לוועד הפועל הציוני כמו"כ איפשר להספידו בביהכ"נ **החורבה** למרות מחאת הקנאים. הרב סלנט לא חיבר ספרים אך נינו הרב ניסן טוקצ'ניסקי הוציא לאור שלושה כרכים של תשובות ופסקי הלכה של הרב סלנט אותם קיבץ. הרב סלנט נטמן בהר הזיתים במעמד רבבות אנשים. על שמו הקימו את שכונת "קרית שמואל" בירושלים.